

O D L U K E

A/ Odluke domaćih sudova i drugih organa

VRHOVNI SUD NR HRVATSKE,
30.IV.1958., Gž. 754/1958/2

Za rješavanje sporova o naknadi štete zbog smrti prouzročene pomorskom nezgodom nadležni su sudovi, koji sude o pomorskim sporovima

Jedan član posade maune prevrtaljke izgubio je život prilikom tegljenja maune, na način što se mauna iznenada prevrnula, i čovjek je pao u more, gdje je i zaglavio. Njegovi nasljednici traže od organa upravljanja maunom i remorkerom naknadu štete. U prvostepenom postupku rješavao je redovni Okružni sud i donio presudu.

Povodom žalbe tužitelja Vrhovni sud NR Hrvatske poništio je postupak zbog nenadležnosti suda i predmet dostavio na rješavanje Privrednom sudu nadležnom za pomorske sporove sa slijedećim bitnim obrazloženjem:

Preispitujući pobijanu presudu ustanovilo se, da postoji bitna povreda parničnog postupka u čl. 343, st. 2, toč. 4, jer za ovu pravnu stvar nije stvarno nadležan redovni sud. Prema onim navodima tužbe, koji su mjerodavni pri ocjenjivanju nadležnosti (čl. 14. ZPP-a), tužitelji zasnivaju tužbu za naknadu štete zbog izgubljenog uzdržavanja uslijed smrti njihova muža odnosno oca, koja je uslijedila dana 12. I. 1955. utapanjem za vrijeme plovidbe na moru u pomorskoj nezgodi, na propastima tuženog odnosno njegovih namještenika, i to referenta za plovne objekte, a posebno zapovjednika, koji je zapovjedao brodom tegljačem, koji je teglio prevrtaljku, na kojoj je bio ukrcen mornar, poginuli prednik tužitelja. Tužitelji naime tvrde, da su spomenuti namještenici prema ovim svim okolnostima nastalog slučaja i nesreće mogli predvidjeti nezgodu, a pored toga da nisu poduzeli sve potrebite mjere, da osujeto

eventualno nastupanje takvog slučaja, jer ne samo što mauna nije bila u ispravnom stanju, nego ni tegljač tuženog nije imao potrebitu pomorsku opremu i nije postojala propisna dozvola nadležne pomorske vlasti, da tegljač može tegliti maunu prevrtaljku s vanjske strane otoka Čiova. Nadalje tužitelji tvrde, da je zapovjednik tegljača, znajući za sve te okolnosti i predviđajući utužene večeri pogoršanje vremena s vanjske strane Čiova, ipak oteglio maunu prevrtaljku nosivosti 250 BRT nakrcanu kamenjem s vanjske strane Čiova u pravcu Splita, iako je postojao zaštićeniji morski put Kaštelanskog zaljeva, i tako je uslijed grube nepomnje tuženog došlo do prevrnuća maune, kojom prigodom je nastradao i izgubio život prednik tužitelja kao mornar i pripadnik posade. Iz tih činjeničnih navoda tužbe očito je da se radi o speru, koji se tiče brodova i plovidbe na moru, iako se zahtjev sastoji u naknadi štete.

Kada je tako, onda u smislu čl. 455 toč. 2 ZPP-a za rješenje ovog spora nije nadležan redovni nego privredni sud. Po tom propisu privredni su sudovi nadležni, da sude u svim sporovima, koji se tiču brodova i plovidbe na moru, i u sporovima, na koje se primjenjuje pomorsko pravo (pomorski sporovi), osim sporova o prijevozu putnika. To znači, da osim ograničenja u pogledu sporova o prijevozu putnika svi pomorski sporovi spadaju u stvarnu nadležnost privrednih sudova.

Ova je nadležnost određena ovdje, dakle, samo po objektu spora, a nije ograničena s obzirom na subjekte, kao što je slučaj u međusobnim privrednim sporovima i sporovima za naknadu štete, u kojima se pojavljuju kao stranke pravne osobe navedene u čl. 455 toč. 1 ZPP-a. Kako pak i u sporovima, koji se tiču brodova i plovidbe na moru, ili na koje se primjenjuje pomorsko pravo, nastaju često upravo sporovi za naknadu štete, to se mora zaključiti, da i kad se radi o sporu za naknadu štete u vezi s pomorskim slučajem, nisu odlučni subjekti spora za nadležnost suda, te da i tada takvi sporovi po čl. 455 toč. 2 ZPP-a spadaju u isključivu nadležnost privrednog suda.

Bilješka: - U gornjem predmetu radi se o tipičnoj pomorskoj nezgodi. Iz stanovišta suda ne može se zaključiti, da li su za rješavanje o naknadi štete zbog smrti ili tjelesne povrede, nastale na brodu iz razloga, koji se ne mogu ubrojiti u pomorsku nezgodu, nadležni sudovi, koji sude o pomorskim sporovima, kao na pr. nesreće kod ukrcaja ili iskrcaja tereta nastale neispravnim manipuliranjem, pa prema tome i nakon ove presude to pitanje ostaje i dalje otvoreno.

B.J.

Bilješka: - Ima i protivnih mišljenja, od kojih se jedno iznosi ovdje.

Tužba se odnosi na naknadu štete, koju je pretrpjelo lice u radnom odnosu za vrijeme vršenja službe, i zbog toga ne predstavlja privredni spor u smislu čl. 456 ZPP. Kako nema razloga da se u odredbi čl. 455 ZPP, na koji se oslanja presuda, izraz "spor" prosudi po drugim načelima nego onima iz čl. 456, mora se uzeti, da se i ta odredba odnosi na privredne sporove, koji se tiču brodova i plovidbe na moru, i na koje se primjenjuje pomorsko pravo. Budući da radni sporovi ne predstavljaju privredni spor, to se ni naknada štete nastale licu u radnom odnosu, pa ni onda, kad je vršenje službe vezano uz brod i plovidbu, ne bi mogla podvesti pod drugu nadležnost a ne onu, koja važi za odlučivanje o sporu iz radnog odnosa.

Z.R.

LUČKA KAPETANIJA HVAR,

Broj: 02-214/4-58.

Zapovjednik je dužan da se služi radarom, koji ima na brodu, iako nije propisano da ga ima.

Brod se nasukao na Paklenim otocima blizu otoka Hvara. Među ostalim propustima zapovjednika, koji su doveli do nasukanja, utvrđeno je i to, da se zapovjednik nije na vrijeme poslužio radarom. Kapetanija je za taj propust proglasila zapovjednika krivim, premda postojanje radara na brodovima trgovačke mornarice FNRJ nije propisano pozitivnim propisima. Ako naime na brodu postoji radar, zapovjednik je dužan da se njime služi, i ako propusti da ga ispravno upotrebi, on je kriv za taj propust, jer je zapovjednik u navigaciji dužan upotrebiti sva pomagala, koja mu stvarno stoje na raspolaganju, bez obzira da li je propisano, da ih brod mora imati, ili nije.

B.J.